

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Nunquid non lex noua sit veteris complementum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO VIII.

DE COLLATIONE LEGIS nouæ cum veteri.

S. Tho. 1. 2. quæst. 107.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua sit veteris complementum.

Postquam lex diuina in veterem & nouam est distincta, citre expedit, quibus modis hæc ab illa distinguatur. Et arguitur primo a parte negatiua, quod nullo distinguatur modo. Vtraque lex data est eodem tibus Dei fidem, vt pote finem quæ, vt ad Hebr. 1. ait Pau. impossibile est placere Deo eadem autem cum nostra antiquiorumque fides, vt supra expositum est, ergo eadem est, ergo eadem est lex. Secundo arguitur, quod noua non sit veteris complementum. Complete enim huic opponitur quod est euacuare, & inueterare, lex autem noua euacuauit antiquam, secundum illud ad Ephesios 2. Legem mandatorum decretis euacuans, eamque inueterauit, hoc est, antiquauit, secundum illud ad Hebr. 8. Nouum testamentum veteris uit prius. Quod præterea & Christus factio ipso monstrauit nam multa etiam fecit, vt est illud Matth. 5. Audistis quia dictum est antiquis &c. Ego autem dico vobis, vnum autem contrarium non complet, alterum, ergo noua veterem non complet. Tertio, si noua esset veteris complementum, sequeretur, quod in illa finisset contenta tanquam veritas in figura, multa autem credenda nobis tradita sunt & agenda in noua lege, vt sunt sacramenta & consilia, quæ in veteri non exstant, ergo nostra non continebatur sub illa, atque adeo neque illam compleuit. Contrarium asseruit Christus Matthæi 5. Non veni soluere legem, sed adimplere. Vnde & subdit, tota vnum aut vnus apex non præteribit, donec omnia fiant.

Et hæc quoque quæstio in superioribus tracta fuit & bona ex parte definita. Sed vt conclusiones adhibeantur rationes tribus etiam vnum conclusionibus secundum argumentum

M 2 10rum

Primo argum.
Argu. 2.
Argu. 3.

SOTO
IURE
EQUILIS
DIE
15

quam de Hierosolymitana euerfione illic loquebatur. Vnde statim subdit. Cum ergo videritis abominationem desolationis, &c. tunc qui Iudæa sunt, fugiant ad montes. Quocirca idem Chrysofomus ante illam subuerfionem opinatur Euangelium fuisse prædicatum in vniuerso orbe, secundum Propheticum verbum quod ad Roman. 10. citauit Apostolus, In omnem terram exiit sonus eorum. Nam si nec inteligeretur tunc iam completum nullam esset argumentum Pauli, quo volebat Iudæos excufatione denudare, quam sibi præterierit, quod nõ receperint fidem, quam non audissent. Tameñ Augusti. in eadem epistola contendat nondum tunc temporis Pauli impletum fuisse vaticiniũ illud quæ per verbum præteriti fuerit prolatum. Quoniam & Propheta similiter illud protulit: & tamen ætate sua nondum erat impletum. Cui simile & illud est aliterius Psalmi. Foderunt manus meas & pedes meos. Et certe citra stupendum miraculum non potuiffet, in totum terrarum globum tuba Evangelica tam breui intonuisse, vt latius loco citato super Paulum scriptum curauimus. Hierony. autem super eundem locum Matthæi licet per hanc distinctionem conatu dirimere Euangelium dupliciter intelligi potest diuulgari. Vno modo ita vt fama Christi ani nominis euolet. Et hoc modo fieri potuit, vt Apostolorum seculo eadem fama à gente in gentem per ora delata in vniuersum permaneret orbem, non tamen cum illa energia vt Christi fides vniuersis perfunderetur. Alio ergo modo contingit vt cum effectu sic prædicetur fides, vt in culpa omnes constituat, qui eam non recipiunt. Et hoc modo tenendum est cum Augustino, quod nondum fuerit Euangelium vniuerso orbi euulgatum. Vnde insert S. Thomæ quod si priori modo prædicatio. Euangelij intelligatur, subsintelligenda est cum Chrysofomio tunc subsiquitum esse finem, hoc est, Hierosolymorum excidium. Post quam vero possessioni modo vniuersum orbem compleuerit, tunc demum subsequetur mundi consummatio. Nam negari non potest, quin eodem loco Christus de vtroque sine & termino permistim loqueretur.

Chrysof.
Paulus
August.
Hieron.

Augu
ni ves
tas a
tholia
Ad p
mi ap
Ad h
di ay
Augu
Pau
tario
taz h
li Scel

torum numerum diluetur. Prima Lex Eua-
gelica neque profus est alia ab antiqua
neque omnino eadem, sed sic ab illa distat,
vt perfectum ab imperfecto. Probantur
partes omne. Cum vna quae liber lex sine
habeat peculiarem, illae sunt omnino diuer-
se quae in diuersos tendunt fines, sicuti leges
reipublicae per Regem administratae
aliae essent à legibus alterius, quae per ari-
stocratiam gubernaretur, atque a legibus
illius quae regeretur per democratiam. Il-
lae autem leges quae ad eundem ordinan-
tur finem, quarum tamen vna propius ad
eundem accedit finem, quam alia, non la-
tius differunt quam sicut perfectum ab im-
perfecto sub eodem fine, vt leges quae ad ul-
tis perfectisq. viris ponuntur atq. illae qui-
bus instituunt pueri. Exemplum est in mo-
tib. naturalibus. Motus enim sursum alius
est à motu progressiuo, sed tamen interior
calefactio non est omnino diuersus motus
à remissiori. Ad propositum ergo, cum lex
nova & antiqua ad eundem redant finem,
nam idem est Deus vtriusque testamenti,
qui illos vt pueros sub paedagogo ad vitam
aeternam educabat, nos vero tanquam vi-
ros prouectos ad eandem beatitudinem in-
stituit, secundum illud Rom. 3. Vnus Deus
est, qui iustificat circumcisionem ex fide, &
praepitium per fidem, non sunt omnino di-
uerse, sed differunt sicuti lex timori, quasi
serula coercens pueros, vt ad Galat. 3. signi-
ficat Apostolos, & lex charitatis, quae est vin-
culum perfectionis, qua nos Christus pecu-
liariter instituit, vt expositum est. Hanc con-
clusionem q. 1. artic. 1. huius libri fustius lu-
culentiusq. exposita relinquimus, nempe
quemadmodum lex vobis cū sit antiqua
perfectior, quod modo per eius sacramen-
ta gratia conferatur, per quam solam supre-
mum finem legis adipisci possumus. Nam
illi nō per legem, sed per fidē & gratiā eius-
dem nostri auctoris seruabantur. Et ideo
non opus hic nobis est amplius immora-
ri. At vero quia diximus illam fuisse legem
timoris, nō tam vero caritatis & amoris, qua
breui dīa ait Augustinus cōtra Adaman-
Manichae. lege nouam a veteri diuersifica-
ri, non est id memoria praetercūdum, quod
in praecedētibus adnotauimus, non de fuisse
in illa lege quoddam, qui duceretur amo-
re. Nam illis etiam preceptum erat Leuiti.
16. Diliges proximum tuum. Et Deu. 6. Di-
liges Dominum Deum tuum. Et in nostra

Quali-
ter disci-
men po-
situm sit
accipien-
dum.

aliqui contra trahuntur timore, nam & no-
bis comminatus est Christus ignem aeter-
num. Discrimen ergo non est sumendum
ex cōditione singularum personarum, sed
ex cōditione statuum ambarum legum
in genere. Etenim quoniam ille erat puero-
rum status, qui metu potius arcentur a ma-
lo quam ratione ducantur ad bonum: no-
ster vero status sit liberorum, quos Christus
a lege & morte, vt habetur ad Ro. 8. libera-
uit, & liberi amore potius filiali quam ser-
uili metu ducuntur, nostra dicitur lex amo-
ris, illa vero timoris. Ac pari modo de alia
censendum est dīa, quam idē Augustinus
contra Faustum li. 4. inter easdem leges cō-
stituit, nempe quod illud testamentum ideo
dicatur vetus quod praemia tantum tem-
poralia caducaque promittebat quae senescit,
nostrum vero nouum: eo quod sempiterna
pollicetur, quae semper viscunt: non in-
quam sentiendum est discrimen inter per-
sonas: nam & illic aliqui alligebantur aeterno
praemio: & hic vice versa nonnulli pel-
liciuntur temporali. Etenim & Marti 10.
promittitur re inquentibus domos & fra-
tres, quod centies in hoc tempore accipiet,
praeter vitam aeternam: sed haec differētia
inter status est dignoscenda. Nam pueri
praesentibus munusculis inescantur, quae
ideo illic erant frequentissima: nobis au-
tem rarissima, vt ipse qui tanquam viri ad
absentia potius, sed tamen sempiterna in-
hiamus. Horum etiam instar intelligendū
est discrimen aliud quod Apostolus
ad Rom. 4. inter noscitur, vbi legem antiquā,
appellat factorum nouam vero, legem fidei.
Haud enim denegandum, est quin &
illic locum etiam haberet fides Christi, per
quam tam illi quam nos iustificamur. Ne-
que vice versa negādum quin & lex nostra
contineat facta, tam moralia, secundum il-
lud Matt. 5. Benefacite his qui oderunt nos,
quam ceremonialia vt sunt sacramenta, se-
cūdum illud Luce 20. Hoc facite in meam
commemorationem. Sed tamen quia lex
illa plurimum praesertimq. in factis illis, pu-
ta in ceremonijs posita erat, quae non, vt
nostra sacramenta iustificabant, neque ve-
ro moralium opera, sed sola fides Christi
salutem operabatur, nostra vero lex praeci-
pue, vt expositum est, consistit in interna
fide & gratia, quam abunde Spiritus san-
ctus in nos effudit, lex illa dicebatur lex fa-
ctorum, nostra vero per antonomasiam
lex

Secunda lex fidei & gratiæ. Secunda conclusio: Lex nostra fuit antiquæ complementum. Omne enim perfectum id quod imperfectum est, complet, eius supplendo defectus. Hunc autem supplendi modum in calce expositionis cap. 3. ad Ro. super illo verbo, Legem ergo destruimus per fidem? Absit, sed legem statuimus, fuisse dilucidauimus. Est enim in lege duo considerare, scilicet & finem, & precepta, finis autem legis illius duplex erat. Vnus communis illi & nostræ, qui est per iustitiam perducere in vitam eternam, alter vero illi peculiaris, puta futuras veritates prefigurare. Præcepta vero erant in triplici genere, mortali scilicet: ceremoniali, ac iudiciali. Et quantum ad hæc omnia, absolutissime lex nostra compleuit veterem. Primum omnium quantum ad finem illi supremum, qui est, iustificare, illam compleuit, id quod non ualebat perficiendo. Nam cum opera illa de se non iustificarent nisi in fide Christi, quare quotquot iusti uita defungebantur, in limbo, eui in deposito tenebantur reconditi, aduentum eius pressolantes, qui aditum illis ad regnum panderet, & a tota nostræ legis beneficium illud quod illi expectabant, exhibuit, merito lex nostra hac ratione illam compleuit. Vnde Paul ad Ro. 8. Quod impossibile erat legi, Deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, dedit pro nobis in carne, ut iustificatio legis, (i. quam expe-tebat lex) impleteretur. in nobis. Deinde & alterum eiusdem legis finem scilicet significare, quod proprium erat ceremonialium, impleuit, exhibendo ueritatum lumina, quantum lex illa uibrantem gerebat. Vnde ad Collossen. 2. ait Paul. ceremonias illas fuisse futurorum uibrantem, corpus autem Christi hoc est eorum ueritatem pertinere ad Christum. Ob id que lex illa dicebatur lex uibrans & figura, nostra autem lex ueritatis. Secundo & præcepta ipsa perfecit compleuitque Christus lege noua, & factis & uerbo, factis scilicet seruando legem nam & circumcisus est & oblatum templo, & alio persoluit legalia, iuxta illud d. Gala. 4. Factum sub lege. Verbo autem tripliciter eadem impleuit, hoc est perfecit præcepta. Primo, scilicet legitimum in intellectum depromendo, ut homicidii & adulterii, quorum sensus Pharisæi deprauauerant, doceret tantum prohiberi illic manum non animam Christus nanque docuit quini etiã

affectiones illic compesci. Secundo, & cautelas adhibuit tutius illa seruandi, ut non iniurare omnino, neque per cælum, &c. nisi necessitate intercedente. Et tertio superaddendo consilia, ut patet Matth. 19. ubi iuueni offerenti seruasse præcepta, consuluit ut si esse perfectus uellet, diuenditis quæ haberet, lequeretur se. Cum ergo Christus his modis legem impleuerit, merito illam abfoluit, ac subinde ostendit per Euangelium esse exclusam non tamen destructam, ut ait Paul. quia permanet in testimonium nostræ Ter-tiæ conclusio: Lex noua continebatur in ueteri, non quidem actu, sicut locatum in locis, sed uirtute ut perfectum continetur in imperfecto, puta animal in embryone, & actus in potentia, uidelicet species in genere, & arbor in semine. Conclusio ex dictis palam fit manifesta. Quo quidem sensu intelligitur illud Ezech. 1. Rota erat in rota hoc est, Gregorio interprete, nouum testamentum in ueteri. Vnde Chrysostomus exponens illud Marci 4. Ultra terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica, ad tria id genera legum accommodat. Lex enim nature tantum herbescere ualuit: Lex uero Moysi, spicas protulit, quas Euangelica pleno frumento compleuit.

Tertia conclusio.

Gregorius. Chryl.

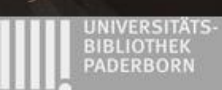
Ad primum arg.

Ad secundum arg.

Ad tertium arg.

Ad quartum arg.

OTO
iure
EQUIBUS
DIE
15

ramen antiquam legem ut non dimitteren-
tur nisi quo ad iurum. Pari modo dicendū
de prohibitione iuramenti, & de mitigatio-
ne legis talionis, aliqua. n. duro illi populo,
& pernicia indulgenda erant que Euange-
licis non deceba. permittit. Ad tertium de-
nique responderetur, quod omnia que in
novo testamento proponuntur explicite
credenda, implicita latuabant in veteri, im-
mo & omnia que precipiuntur agenda,
quam vis excelsiora videantur, quam que
illuc palam extant, quantum ad substantiā,
illic omnia pene recondebantur. Sed quia
non ab omnibus erant percepta, luculen-
tius, sint ac locupletius per Christum ex-
posita.

prater ipsissimam nature legem non nisi
sacramenta, eademque in bonum nostrū
imperauerit. Posterior conclusio. Si difficul-
tatem ex modo agendixistimemus, & illa que
Christus expressit, animaductas grauior
est quodam modo nostra illis tamē precise
qui non sunt virtutum habitibus imburi.
Expressit enim nobis ut animi etiā motus
componeremus, quos ut s. Ethic. auctor est
Arist. reprimere carentibus habitu, quam
difficillimum est. Ait. n. operari iusta facile
esse, sed tamen operari iuste, hoc est, animi
promptitudine, & alacritate per quam dif-
ficile, quouque per ingenitos habitus vir-
tutes dulcescant. Vnde super illud Matt. 5.
de minimis mandatis ait Chrysi. Mandata
Moysi in actu facilia sunt ut, Non occides,
Non adulterabis, mandata vero Christi s.
Non ita scetis, Non concupisces, in actu dif-
ficilia sunt. At vero Augu. super illud 1. Jo.
5. mandata eius grauiora non sunt. Grauiora
inquit, non sunt amanti, sed non amanti sunt
grauiora. Circa priorem conclusionē hoc nō
est, quin admodum dissimulandum, quod
etiam in Euangelio facultate Christus eccle-
siae reliquerit super addendi sanctiones no-
uas, eadem tamen facultate Antistites quā
temperatissime, & moderatissime uti debent,
ne Magistrum iugum, quod leue suauēque ip-
se esse voluit, molestum atque acerbum red-
dant. Quare primum omnium in huius legi-
bus condendis id debet sanctissimum eis es-
se perspectum, ut nulla cōdatur lex nisi quā
ad tutiorem custodiam Euangelij duxerint
necessariam. Et enim Euangelium murus
Syon, quem ecclesia circumdare debet ante-
murali. Mox cauendum est, ne legum multi-
tudo ipsas vilipendio exponat, atque adeo
caussa sit, ut non opere expleantur, sed pre-
tuo redimantur, ac subinde diruto antemu-
rali concutiatur murus. Vnde August. ad
inquisitiones Ianuarij de eiusmodi legum
multiplicationibus. Ipsam, inquit, religio-
nem nostram, quam in manifestissimis &
paucissimis celebrationum sacramentis Dei
voluit misericordia esse liberam, feruilibus
premiunt oneribus, adeo ut tolerabilior sit
conditio Iudeorum, qui legalibus sacramen-
tis, non humanis presumptionibus, subici-
untur. Circa posteriorem vero conclusio-
nem, & hic quoque notato, quod nō astruxi-
mus etiam quantum ad modum operandi gra-
uiorem simpliciter esse legem nostram, sed
quo ad expressionem, quam antiquam, tū
quod

ARTICVLVS II.

Verum lex noua grauior sit quam antiqua.

Arg. 1. **P**ostremo comparanda est lex nostra
adueterem in grauiate, & arguitur,
quod sit grauior, tum quod non solum ex-
ternos actus, verum & internos prohibet,
in quibus comprimēdis angor & labor est,
tum etiam quod illa accedentibus ad Deū
prosperitatem temporalem pollicebatur
nostra vero tribulationes, secundum illud
2. ad Cori. 6. Exhibeamus nosmetipsos sicut
Dei ministros in multa patientia, in
tribulationibus in necessitatibus & angus-
tibus. In contrarium autem est testimoniū
Christi Matt. 6. Venite ad me omnes, qui
laboratis & onerati estis, nempe secundū
expositionem Hilarij, oneribus legis quo-
rum meminit Petr. Act. 15. Vnde & subdit.
Iugum meum suauē, & onus meum leuē.
Ad questionem supposita distinctione
duabus conclusionibus responderetur. In le-
ge enim, duplicem est considerare difficul-
tatem, & laborem scilicet tam ex parte obie-
cti, quam ex parte modi agendi. Sit ergo
prior conclusio difficultas ex partes obiecti
perpendatur, multo erat grauior antiqua
lex quam noua, nempe quā non solum De-
calogum, verum & numerosissimā impor-
tabilemque, ut ait Petrus. ceremoniarum
iudiciorumque sarcinam humeris illius po-
puli imponebat. Sic enim congruens erat
indomitam, illam gentem, & ad nouitates
procliuem exercere, ne otium eis malorū
occasionem offerret. Cum tamen nostra

Arg. 1.

Hilarij
Distinc.

Prima
conclu.

Secūda
conclu.

Probū
conclu.